

บทที่ 1

บทนำ

1.1 ความเป็นมาและความสำคัญ

เศรษฐกิจพอเพียงเป็นเศรษฐกิจที่พอเพียงกับตัวเอง ทำให้อยู่ได้ ไม่ต้องเดือดร้อน มีสิ่งจำเป็นที่ทำได้โดยตัวเองไม่ต้องแข่งขันกับใคร และมีเหลือเพื่อช่วยเหลือผู้ที่ไม่มี อันนำไปสู่การแลกเปลี่ยนในชุมชน และขยายไปจนสามารถที่จะเป็นสินค้าส่งออก เศรษฐกิจพอเพียงเป็นเศรษฐกิจระบบเปิดที่เริ่มจากตนเองและความร่วมมือ วิธีการเช่นนี้จะดึงศักยภาพของ ประชากรออกมาสร้างความเข้มแข็งของครอบครัว ซึ่งมีความสัมพันธ์กับ “จิตวิญญาณ” คือ “คุณค่า” มากกว่า “มูลค่า” (http://www.prdnorth.in.th/The_King/justeconomic.php : 1 กรกฎาคม 2553)

การใช้หลักเศรษฐกิจพอเพียงเพื่อนำมาสู่การพัฒนาอย่างยั่งยืนนั้น จะเกิดขึ้นได้ก็จากความคิดความเข้าใจที่ถูกต้อง เพื่อนำมาใช้ในการปรับตัวเพื่อรับความเปลี่ยนแปลงที่เกิดขึ้น และจะต้องอาศัยการมีส่วนร่วมของบุคคลในชุมชน เช่น สถานศึกษา วัด และชุมชน และปัจจัยอื่นๆ ที่เกี่ยวข้อง การรับฟังความคิดเห็นของคนในชุมชนนั้น นำมาซึ่งความต้องการของแต่ละฝ่ายว่าควรจะต้องพัฒนาชุมชนไปในทางด้านใดจึงจะเหมาะสมกับสภาพชุมชนนั้นๆ

ชุมชน เป็นกลุ่มทางสังคมที่อยู่อาศัยร่วมกันในอาณาบริเวณเดียวกัน เช่น ครอบครัว ละแวกบ้าน หมู่บ้าน ตำบล หรือเรียกเป็นอย่างอื่นมีความ เกี่ยวข้องกันสัมพันธ์กัน มีการติดต่อสื่อสารและเรียนรู้ร่วมกัน มีความผูกพัน เอื้ออาทรกันภายใต้บรรทัดฐานและวัฒนธรรมเดียวกัน ร่วมมือและพึ่งพา อาศัยกัน เพื่อบรรลุวัตถุประสงค์และเป้าหมายร่วมกัน (สนธยา พลศรี. 2545) การพัฒนาชุมชน” ซึ่งการพัฒนาชุมชนเดิมที่เป็นกระบวนการ ซึ่งดำเนินไปด้วยการร่วมกำลังของประชาชนกับเจ้าหน้าที่ของรัฐบาลเพื่อปรับปรุงสภาพทางเศรษฐกิจ สังคม วัฒนธรรมของชุมชนนั้น ๆ ให้เจริญยิ่งขึ้นและผสมผสานชุมชนเหล่านั้นเข้าเป็นชีวิตของชาติและทำให้ประชาชนสามารถอุทิศตนเองเพื่อความก้าวหน้าของประเทศชาติได้อย่างเต็มที่ การพัฒนาชุมชนจึงเป็นการทำงานกับประชาชนมากกว่าจะเป็นการทำงานเพื่อประชาชน

พิทยา ว่องกุล (2540) ได้กล่าวว่า ชุมชนสามารถพึ่งพาตนเองได้ต้องดำเนินการในลักษณะของ “ชุมชนธำนิเทศ” โดยการปรุงแต่งลัทธิการปกครองของมนุษย์ให้สมบูรณ์เพราะเป็นรอยต่อระหว่าง “ปัจเจกชน” กับ “สังคม” ซึ่งมีหลักการ 4 ประการดังนี้

(1) อธิปไตยในทางเศรษฐกิจ ชุมชนสามารถรวมตัวกันพัฒนาเศรษฐกิจแบบพึ่งตนเอง ธุรกิจชุมชน อุตสาหกรรมชุมชน องค์กรเงินทุนชุมชน เป็นโครงสร้างทางเศรษฐกิจที่อิสระจากการครอบงำของเศรษฐกิจภายนอก

(2) อธิปไตยในการปกครองตนเอง ไม่ว่าจะมาจากการเลือกตั้ง การจัดตั้งองค์กรชาวบ้าน หรือองค์กรชุมชนที่รวมตัวตามธรรมชาติ ซึ่งองค์กรชุมชนควรมีสិทธิอำนาจในการปกครองตนเอง หรือดำเนินการพัฒนาชุมชนโดยไม่ต้องปฏิบัติตามนโยบายส่วนกลาง

(3) อธิปไตยในความเป็นเจ้าของทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม ซึ่งรัฐบาลไม่ควรถือว่าทรัพยากรเหล่านั้นเป็นของแผ่นดิน รัฐบาลไม่อาจให้สัมปทาน จัดสรรที่ทำกิน หรืออนุมัติ โครงการขนาดใหญ่ได้ถ้าหากไม่ได้รับความเห็นชอบจากชุมชน

(4) อธิปไตยในการตัดสินใจ ประสานงานและรักษาผลประโยชน์ของชุมชนต่อบุคคลภายนอก ชุมชนอื่น หน่วยงานราชการ

ในการพัฒนาศักยภาพการแข่งขันของกลุ่มชุมชนระดับรากแก้วอย่างยั่งยืนนั้น จำเป็นต้องสร้างวัฒนธรรมแห่งการเปลี่ยนแปลงบนพื้นฐานความคิดและความเข้าใจ ที่ถูกต้องอย่างมีเหตุมีผลและสอดคล้องกับความต้องการของตลาด ซึ่งสถาบันการศึกษาสามารถที่จะเข้ามาให้การสนับสนุนด้านการพัฒนาดังกล่าวได้ เนื่องจากสถาบันการศึกษาเป็นแหล่งรวมความรู้และประสบการณ์ต่างๆ ของนักวิจัย นักวิชาการ และผู้เชี่ยวชาญในหลากหลายสาขาวิชา ซึ่งสามารถประสานงานแบบบูรณาการเพื่อให้เกิดระบบเชื่อมโยงการถ่ายทอดการ พัฒนาด้านการผลิต การถ่ายทอดเทคโนโลยี การออกแบบ การเงิน การตลาด และการคุ้มครองงานออกแบบผลิตภัณฑ์ใหม่ ด้วยการจดสิทธิบัตรในงานสิ่งประดิษฐ์ คิดค้นที่ชุมชนรังสรรค์ขึ้นกับกรรมทรัพย์สินทางปัญญา รวมถึงการพัฒนาทัศนคติของเยาวชนในชุมชนให้เห็นถึงความสำคัญและคุณค่าของการ สืบทอดการผลิตผลิตภัณฑ์ของชุมชนอย่างต่อเนื่องซึ่งเป็นการเสริมต่อด้าน ความยั่งยืนของวิสาหกิจชุมชนในท้องถิ่น

กลุ่มอาชีพของชุมชนในเขตลาดกระบังนั้น มีจำนวนหลายกลุ่มที่รวมตัวกันเพื่อประกอบอาชีพสร้างรายได้ให้กับตนเองชุมชน หนึ่งในนั้นคือ กลุ่มอาชีพชุมชนวัดสังฆราชา ซึ่งจัดตั้งกลุ่มอาชีพขึ้นมาและผลิตสินค้าตามความถนัดของตนเองและศักยภาพของคนในชุมชนที่สามารถจะผลิตได้ แต่ยังขาดการพัฒนาในด้านต่าง ๆ อยู่อีกมากมายดังนั้นจึงเป็นแรงบันดาลใจให้ผู้วิจัย มีความสนใจที่จะศึกษาและทำการพัฒนาผลิตภัณฑ์ชุมชนเพื่อความยั่งยืนในการดำรงอยู่ได้ด้วยตนเองของบุคคลในชุมชน

1.2 วัตถุประสงค์ของโครงการวิจัย

1.2.1 เพื่อศึกษาและพัฒนาผลิตภัณฑ์ชุมชนเพื่อความยั่งยืน ของกลุ่มอาชีพชุมชนวัดสังฆราชา

1.2.2 เพื่อออกแบบผลิตภัณฑ์ชุมชนเพื่อความยั่งยืน ของกลุ่มอาชีพชุมชนวัดสังฆราชา ให้สามารถแข่งขันและพัฒนาศักยภาพของตนเองได้

1.3 สมมติฐานการวิจัย

ผลิตภัณฑ์ที่ออกแบบและพัฒนา สามารถสร้างความยั่งยืนให้กับกลุ่มอาชีพวัดสังฆราชา

1.4 กรอบแนวความคิดที่ใช้ในการวิจัย

การวิจัยในครั้งนี้ ผู้ทำวิจัยได้นำแนวความคิดในการออกแบบซึ่งประกอบด้วย 9 ข้อดังนี้

1. หน้าที่ใช้สอย คือสามารถตอบสนองความต้องการของผู้ใช้ได้อย่างมีประสิทธิภาพ และสะดวกสบาย
2. ความปลอดภัย การออกแบบควรคำนึงถึงความปลอดภัยของผู้ใช้ ถ้าหลีกเลี่ยงไม่ได้ ก็ต้องแสดงเครื่องหมายไว้ให้ชัดเจนหรือมีคำอธิบายไว้
3. ความแข็งแรง ผลิตภัณฑ์จะต้องมีความแข็งแรงในตัวของผู้ใช้หรือ โครงสร้าง เป็นความเหมาะสม
4. ความสะดวกสบายในการใช้ นักออกแบบต้องศึกษาวิชากายวิภาคเชิงกลเกี่ยวกับ สัดส่วน ขนาด และขีดจำกัดที่เหมาะสมสำหรับอวัยวะส่วนต่างๆ ในร่างกายของมนุษย์ทุกเพศ ทุกวัย ซึ่งจะประกอบด้วยความรู้ทางด้านขนาดสัดส่วนมนุษย์
5. ความสวยงาม ความสวยงามจะเป็นสิ่งที่ทำให้เกิดการตัดสินใจซื้อเพราะประทับใจ
6. ราคาพอสมควร ผลิตภัณฑ์ที่ผลิตขึ้นมาขายนั้นย่อมต้องมีข้อมูลด้านผู้บริโภคและการตลาดที่ได้ค้นคว้าและสำรวจแล้ว ผลิตภัณฑ์ย่อมจะต้องมีการกำหนดกลุ่มเป้าหมายที่จะใช้
7. การซ่อมแซมง่าย นักออกแบบย่อมที่จะต้องศึกษาถึงตำแหน่งในการจัดวางกลไกแต่ละชิ้นตลอดจนนอตสกรู เพื่อที่จะได้ออกแบบส่วนของฝารอบบริเวณต่างๆ ให้สะดวก ในการถอด ซ่อมแซมหรือเปลี่ยนอะไหล่ได้ง่าย
8. วัสดุและวิธีการผลิต ผลิตภัณฑ์อุตสาหกรรมที่ผลิตด้วยวัสดุสังเคราะห์ อาจมีกรรมวิธีการเลือกใช้วัสดุและวิธีผลิตได้หลายแบบ แต่แบบหรือวิธีใดถึงจะเหมาะสมที่สุด ที่จะไม่ทำให้ต้นทุนการผลิตสูงกว่าที่ประมาณ
9. การขนส่ง นักออกแบบต้องคำนึงถึงการประหยัดค่าขนส่ง การขนส่งสะดวกหรือไม่ ระยะใกล้หรือระยะไกลกินเนื้อที่ในการขนส่งมากน้อยเพียงใด

1.5 ขอบเขตของการวิจัย

1.5.1 ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ประชากร คือ ผู้ผลิตสินค้าชุมชน วัดสังฆราชา เขตลาดกระบัง กรุงเทพมหานคร จำนวน 20 คน

กลุ่มตัวอย่าง คือ ผู้ผลิตสินค้าชุมชน วัดสังฆราชา เขตลาดกระบัง กรุงเทพมหานคร โดยเลือกจากการสุ่มอย่างง่าย ด้วยวิธีการจับสลาก จำนวน 10 คน

1.5.2 ตัวแปรที่จะศึกษา

ตัวแปรอิสระ (Independent Variables) คือ ผลผลิตภัณฑ์ชุมชนเพื่อความยั่งยืน ของกลุ่มอาชีพชุมชนวัดสังฆราชา

ตัวแปรตาม (Dependent Variables) คือ รูปแบบของผลผลิตภัณฑ์ชุมชนเพื่อความยั่งยืน ของกลุ่มอาชีพชุมชนวัดสังฆราชา ที่สามารถตอบสนองความต้องการของผู้บริโภค

1.6 นิยามศัพท์เฉพาะที่ใช้ในการวิจัย

เพื่อความเข้าใจที่ถูกต้องตามวัตถุประสงค์ของการศึกษา จึงกำหนดความหมายของคำต่างๆ ที่ใช้ในการศึกษา ดังนี้ คือ

ประชากร หมายถึง ผู้ผลิตสินค้าชุมชน วัดสังฆราชา เขตลาดกระบัง กรุงเทพมหานคร

ผู้ทรงคุณวุฒิทางด้านเทคนิคการผลิต หมายถึง ผู้ที่มีความรู้ในด้านที่เกี่ยวกับเทคนิคและการสร้างผลผลิตภัณฑ์ชุมชน